

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Університет менеджменту освіти НАПН України

Брюховецька О.В., кандидат психологічних наук, доцент

У тезах розкрита сутність нетрадиційних форм і методів навчання, проаналізована ступінь застосування їх в навчальному процесі. Обґрунтована необхідність спеціальної підготовки викладачів до впровадження нетрадиційних форм і методів навчання у підготовку майбутніх психологів.

В умовах принципових змін, що відбуваються в Україні, реформування вітчизняної системи освіти запрограмоване як цілісний процес, підпорядкований завданням соціально-економічних реформ. Освіта має адаптуватися до основних модернізаційних процесів загальносуспільного значення, одним з яких є інтеграція у світовий освітній простір. У нормативних документах, зокрема в законі України “Про Освіту” та державній національній програмі «Освіта України XXI століття» поставлені завдання трансформації національної системи освіти як головної ланки формування громадянина України, забезпечення пріоритетного розвитку людини. Визначено також, що метою освіти є всебічний розвиток соціально активної, гуманістично спрямованої особистості та створення умов для її творчої самореалізації і саморозвитку. У зв’язку з цим кардинальних змін потребують не лише завдання, зміст, структура психологічної освіти та система оцінювання, але й форми та методи навчання. З цією метою слід переорієнтувати методіку викладання психології на нові психолого-педагогічні засади з урахуванням нетрадиційних форм і методів навчання.

Під *нетрадиційними формами і методами навчання* ми розуміємо навчання, що здійснюється на взаємодії студента з викладачем, іншими студентами, з навчальним оточенням, з опорою на власний досвід, який і є джерелом пізнання. За нетрадиційних форм навчання викладач не «дає готових знань», активність викладача замінюється активністю студентів, викладач лише грамотно керує освітнім процесом, спонукаючи студентів до самостійного пошуку вирішення навчальної проблеми [4; 5].

Впровадження *нетрадиційних форм і методів навчання* на сучасному етапі є об’єктивною закономірністю, що зумовлюється: інтенсивним розвитком інформаційних технологій у всіх сферах людського буття; оновленням змісту філософії сучасної освіти, центром якої став загальнолюдський цілісний аспект; гуманістично зорієнтованим характером взаємодії учасників навчально-виховного процесу; необхідністю підвищення рівня активності та відповідальності викладача за власну професійну

діяльність, спрямовану на формування творчої особистості студента, готовності до сприйняття та активної діяльності у нових соціально-економічних умовах. У зв'язку з цим винятково важливого значення набуває *інноваційна діяльність педагога*, яка є неодмінною умовою застосування вищезгаданих форм і методів в процесі навчання майбутніх психологів [1].

Викладачі, які ігноруватимуть у своїй діяльності інноваційний чинник, не лише відставатимуть від суспільних процесів, тенденцій, а й спричинятимуть формування особистості, покоління, заздалегідь запрограмованих на аутсайдерські інтелектуальні, духовні, соціальні позиції [2]. Проте, грамотне і гармонійне використання нетрадиційних форм навчальних занять у ВНЗ дає можливість не лише сформувати у студентів необхідні в їхній професійній діяльності знання, уміння, навички, але і розвинути у них здатність до активного мислення і висловлення власної позиції, навчити спілкуванню і культурі ведення дискусії, створити і стимулювати інтерес до подальшої пізнавальної діяльності [3; 4].

Зрозуміло, що тільки від самого викладача залежить, які форми і методи роботи обрати під час проведення навчальних занять. Це певною мірою залежить і від досвідченості викладача, і від рівня його методичної підготовленості, іноді, навіть, від сміливості, адже не так вже і просто відійти від усталених, випробуваних шляхів і спробувати щось нове. Безумовно, обираючи нетрадиційні форми навчальних занять, викладач обов'язково повинен зважити: чи готові до такої діяльності студенти. Неабияке значення має і психологічна готовність студентів до сприймання і застосування нетрадиційних форм навчання.

Проведений аналіз дозволив нам зробити **висновок**, що у даний час спостерігається *відсутність викладачів готових застосовувати нетрадиційні форми і методи навчання у своїй професійній діяльності*.

Таким чином, застосування нетрадиційних форм і методів навчання являє собою важливий аспект *спеціальної професійної підготовки*. Знання властивостей нетрадиційних форм навчання, функцій, закладених при їх застосуванні в навчальному процесі, засвоєння загальнопедагогічних і предметно-методичних знань про них, формування практичних умінь і навичок з їх застосування, розвиток технологічних, комунікативних, рефлексивних, методичних та інших здібностей викладача і т. п. – все це буде сприяти підвищенню ефективності засвоєння психологічних знань, формуванню професійних умінь та навичок, а також підвищенню ефективності навчання майбутніх психологів.

Література

1. Бекирова Л.Э. Технологии обучения. Психолого-педагогические основы интерактивных технологий обучения / Л.Э. Бекирова // Серія : Педагогіка, психологія і соціологія. – Донецьк : ДВНЗ «ДонНТУ». – Випуск 2 (133), 2008. – С. 80-89.
2. Беспалько В.П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В.П. Беспалько. – М., 2005. – 336 с.

3. Брюховецька О.В. Методика викладання психології у вищій школі : Робоча навчальна програма для студ. освітньо-кваліфікац. рівня «Магістр» зі спец. «Психологія» / О.В. Брюховецька ; НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – К., 2013. – 84 с.
4. Вербицький А.А. Активное обучение в высшей школе : контекстный подход / А.А. Вербицкий. – М : Высшая школа, 2001. – 206 с.
5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи / С.С. Вітвицька. – К., 2003. – 276 с.